

VALENȚE ALE IMPLICĂRII CIVICE ÎN MEDIUL LICEAL

ELISAVETA DRĂGHICI

Tema participării civice a tinerilor (în special a celor care nu au încă capacitatea de exprimare prin vot și care frecventează încă liceul) este una de real interes pentru orice societate.

Prezenta cercetare relevă viziunea tinerilor asupra educației civice și a implicării civice, fiind centrată pe identificarea temelor de educație civică de interes pentru elevi, a metodelor de implicare civică agreate de elevi și pe explorarea percepției înființării unui club de implicare civică în licee, în cadrul căruia să exerseze abilități de conduită civică.

În urma studiului a reieșit că în măsura în care tinerii primesc un minim de informații despre educația civică, devin receptivi față de ceea ce se întâmplă în jur. Ei sunt preocupați de teme precum: toleranța în societate, atitudini față de probleme publice controversate, societatea civilă, organizații civice, alegerea reprezentanților și exercitarea drepturilor și responsabilităților într-o societate democratică. Totodată au fost identificate preferințele de implicare ale tinerilor, aceștia fiind atrași de dezbateri publice, exerciții și simulări în clasă/în afara clasei, acțiuni de lobby și acțiuni de ajutorare. Ca urmare, tinerii acceptă ideea înființării unui club de educație civică în școală și recunosc importanța pe care o va juca acesta în planul dezvoltării lor ca cetățeni cu drepturi și responsabilități și ar fi dispuși să se implice în diferite acțiuni de dezvoltare a simțului civic.

Cuvinte-cheie: tineri, implicare civică, educație civică, acțiuni civice.

INTRODUCERE

Conviețuirea socială implică participarea la multe dintre procesele ce au loc la nivelul societății. În acest sens implicarea civică este o componentă cu rol important în reglarea mecanismelor sociale și ale democrației, bazată pe intervenția cetățenilor în procesul de elaborare a politicilor publice care le afectează viața în mod direct.

Adesea, în discuțiile despre implicare civică, referirile se fac la alegeri politice, la urmărirea mecanismelor democratice și la evoluția partidelor politice. Însă, nu trebuie trecut cu vederea un alt sens al civismului, ce decurge din noțiunea de cetățenie – cel de comportament al unui cetățean ce acționează în afara unei

---

Adresa de contact a autorului: Elisaveta Drăghici, Asociația pentru Promovarea Valorilor Sociale, str. Republicii nr. 97, localitatea Romanu, județul Brăila, România, e-mail: draghicie.1@gmail.com.

„apartenențe profesionale, ca parlamentar sau având altă responsabilitate politică” (Tămaș, 1993: 42) care, prin acțiunile sale, aduce celorlalți cetățeni o serie de beneficii, contribuind la evoluția socială și în particular la realizarea bunăstării. Este vorba de acea conduită care are ca obiectiv bunăstarea cetățenească.

Cu cât cetățeanul este mai ancorat în problemele comunității căreia îi aparține și cu cât este mai dezvoltat sentimentul civic, cu atât mai puternică va fi implicarea lui. Măsura în care se implică este variabilă și dependentă circumstanțial, în corelație cu evoluția fenomenelor sociale și cu interesele cetățenilor. Căci atitudinea și comportamentul civic în raport cu acțiunile politice manifestate de individ sunt fluctuante, fapt confirmat de studii ale lui G. A. Almond și Sidney Verba (Almond și Verba, 1996: 142), care arată că „politica nu reprezintă în mințile oamenilor lucrul cel mai ieșit din comun”, neocupând un loc central în preocupările lor zilnice.

Ceea ce doresc să arăt prin acest studiu sunt acele elemente ale participării civice care se manifestă în rândul elevilor de liceu, care au primit un minim de informații din sfera educației civice, contribuind astfel la eforturile altor cercetători de a „construi un model explicativ de analiză a participării civice” a celor „mai tineri actori sociali din România” (Strâmbeanu, 2005: 231). Ca urmare, vom analiza fenomenul educației/culturii civice în rândul categoriei sociale – elevi (16–18 ani).

Existând un nivel al așteptărilor de implicare din partea cetățeanului – Nedelcu E. afirmând că „se așteaptă ca cetățeanul să se implice activ și rațional în politică, să fie bine informat și să participe la procesul decizional” (Nedelcu, 2000: 13) – ne punem întrebarea cum se ajunge la această participare/implicare? Un răspuns ar fi legat de existența unei culturi civice, care asigură o participare obiectivă.

Pentru a avea cultură civică trebuie parcurs un proces de educare civică. Dobândită în familie, în școală și prin participarea individului la viața comunității, educația civică prescrie „modul în care cetățenii trebuie să se comporte într-o societate democratică, cuprinzând deci normele comportamentului cetățenesc, norme ce subliniază aspecte participative ale culturii politice” (Nedelcu, 2000: 13). Parcurgerea acestor noțiuni, însușirea unor norme de conduită civică dublate și de un exercițiu cu caracter civic într-un timp determinat conduc la dobândirea culturii civice.

DEFINIREA CULTURII CIVICE

Sergiu Tămaș definește cultura civică drept „cultura socială proprie cetățenilor, sesizabilă prin atitudinile și comportamentele lor în procesul abordării și rezolvării problemelor cotidiene ale colectivității sau societății din care fac parte” (Tămaș, 1993: 63). Acest tip de cultură se construiește în spațiul social și decurge din

calitatea de cetățean care experimentează prin serii de situații, probleme zilnice, ancorate în colectivitate, față de care se raportează prin atitudini (pro sau contra) și chiar acționează comportamental (exprimând opinii, participând la dezbateri, la manifestații, mobilizând grupuri de oameni etc.). Tamaș completează definiția culturii civice, considerând că „ea se exteriorizează printr-un ansamblu de cunoștințe, percepții și mentalități despre drepturile și îndatoririle cetățenilor, normele de comportare socială, mecanismele de luare a deciziilor, relațiile dintre guvern și guvernanți” (Tămaș, 1993: 63). În acest sens implicarea civică este un rezultat al drepturilor și responsabilităților pe care le are orice individ în societate.

Mecanismul construirii propriei culturi civice și chiar a culturii civice a unei națiuni nu este simplu. Determinante sunt tradiția și modernitatea (Nedelcu, 2000: 13), căci prin educație se transmit valori și norme construite în timp (din trecut), iar contextul trăit reclamă noi abordări.

Specialiștii fac dese referiri la diferența dintre cultura civică și educația civică. Educația civică, regăsită în manualele școlare descriu un mod de comportament în context demografic, subliniind aspecte legate de participare și „normele comportamentului cetățenesc” (cetățeanul să fie activ și să se implice) (Almond și Veba, 1996: 59). Prin educația civică transmisă în școală sau în alte instituții se fac primii pași în conturarea culturii civice.

Nedelcu E. afirmă despre cultura civică că aceasta „caracterizează acea societate în care există un număr mare de indivizi care participă activ la viața publică. Ei dețin informații politice relevante, acționează rațional, conștientizează drepturile și libertățile lor și cooperează în vederea realizării intereselor comune” (Nedelcu, 2000: 14). Ansamblul de informații acumulate prin lectură sau urmărirea evenimentelor, cunoașterea și mai ales exercitarea drepturilor, asumarea responsabilităților, participarea efectivă la acțiuni publice civice „dezvoltă sentimentul unei competențe civice subiective, al încrederii în abilitățile lor politice și decizionale” (Nedelcu, 2000: 14).

Cultura civică în România este într-un stadiu al reconfigurării valorilor și normelor, iar perioada de după 1989 parcurge un drum al adoptării de noi principii ale implicării civice. V. Dâncu apreciază: „cultura noastră civică este într-un stadiu premodern, tradițional, la nivel cultural suntem într-un stadiu de „*rurbanitate*” (Dâncu, 2013: 257) fiind încă sub efectul amestecului dintre țărani și orășeni (după cum îl citează pe Ioan Aluș). Românii, completează Dâncu, încă au convingerea că „un singur partid și un lider puternic ar face o politică mult mai eficientă pentru români” (Dâncu, 2013: 257), ei încă nu au cultură civică în adevăratul sens. În consecință, tinerii nu pot avea pe deplin asimilată o cultură civică atât timp cât societatea din care fac parte nu a asimilat această valoare.

Pornind de la premisa conform căreia cultura civică este „o cultură participativă a raționalității” implicând obiectivitate și judecarea valorilor și a opțiunilor exprimate, în contextul în care „cultura politică și structura politică sunt în armonie”

(Almond și Verba, 1996: 60) putem afirma că contextul, respectiv structura politică, determină conduita civică, căci armonia asigură sedimentarea morală a principiilor civice și o reacție obiectivă. La polul opus, în situația existenței unor dezechilibre sociale sau politice individul este orientat spre conservarea bunăstării sale și mai puțin spre binele colectiv. Aspecte precum „încrederea în ceilalți membri ai comunității”, „încrederea în instituții”, „sentimentul de apartenență la o comunitate sau colectivitate” (aspecte care asigură armonia socială) influențează implicarea în viața societății (Lazăr, 2011: 47–57).

Se pune firesc întrebarea: care sunt determinanții participării civice și cum acționează tinerii din perspectiva implicării civice? În căutarea unor răspunsuri în literatura de specialitate am găsit câteva opinii. O primă constatare pe care o fac este legată de *contextul* manifestării procesului de implicare și anume sistemul de guvernare și mecanismele politice, reținând mențiunea făcută de alți cercetători ai fenomenului: „fiecărui sistem politic îi corespunde un ansamblu de idei, opinii, atitudini, simboluri, norme care reglementează și definesc modul în care indivizii se raportează la sfera politică și participă la viața socială” (Nedelcu, 2000: 10).

O a doua constatare este legată de existența unor *informații și a unui nivel de conștiință* atunci când există un comportament manifest civic, așa cum apreciază și alți analiști: „se presupune că un participativ este conștient de și informat cu privire la sistemul politic, chiar și în aspectele sale politice” (Almond și Verba, 1996: 73). Existența unui bagaj de informații veridice asigură obiectivitatea (raționalitatea) participării iar conștiința cetățeanului (corelată cu drepturi și obligații) determină conduita civică cât și calitatea democrației statului. Participarea civică poate fi un etalon al democrației, iar manifestarea membrilor comunității prin acțiune civică asigură buna funcționare a acesteia. Democrația este dependentă de gradul de informare al cetățenilor, de nivelul lor de activism și de participare politică. E. Nedelcu vorbește de democrația fragilă, cu „cetățeni slab informați, apatici, pasivi” și de democrația consolidată, cu „cetățeni informați, implicați rațional în viața politică” (Nedelcu, 2000: 125).

În România anilor 2011 (după douăzeci de ani de regim democratic) implicarea civică era dificil de definit de către tineri cu vârsta între 18 și 29 de ani. Un studiu realizat de IMAS a arătat că sintagma „implicare civică” nu a putut fi definită în termeni proprii de către 40% dintre tineri. Cei care au dat o definiție (8%) au folosit expresia „implicarea cetățeanului”, asociindu-l cu „implicarea în problemele societății, comunității, cu oferirea de ajutor persoanelor apropiate și cu implicarea în rezolvarea problemelor la nivel de țară”. Sunt exprimări vagi care arată o deficiență la nivelul înțelegerii și a conștiinței civice. Studiul menționat arată că 3% din tinerii din România pun semnul egal între implicare civică și activități de voluntariat și între inițiativă și susținerea ideii de schimbare în țară, iar 2% afirmă că, în momentul de față, în România nu se poate vorbi de implicare civică, întrucât nu există” (IMAS, 2011: 31–32). Aceste rezultate ne pun pe

gânduri și oferă unele răspunsuri cu privire la slaba implicare civică a societății românești. Lipsa educației civice construiește o democrație slabă, confirmând afirmațiile făcute de Nedelcu. Având în vedere categoria socială analizată (tineri sub 18 ani), este necesară o analiză a statusului și rolului acesteia în societate. Tinerii sunt un grup social aflat în formare, cu caracteristici socio-prihologice încă în construcție, încă în proces de acumulare și de învățare. Abilitățile lor civice nu sunt pe deplin exersate.

După cum afirmă Adrian Hatos, citând pe Brady, Verba și Schlozman (1995), există o legătură directă între *statusul social* al unui individ și implicarea sa civică (prin care demonstrează că are „competențe civice”), competențe care se dezvoltă pe măsură ce sunt acumulate competențele de comunicare și de prezență în cadru organizațional, prin participare la diferite acțiuni de acestea, acestor competențe alăturându-se nivelul de educație, care cu cât este mai înalt cu atât crescând capacitatea de înțelegere a mecanismelor sociale (Hatos, 2006: 183). Este, ca urmare, firesc ca nivelul de implicare civică al tinerilor să fie redus, întrucât ei sunt în formare și în plin proces de învățare și de conturare a unui status. În măsura în care tinerii (elevii) s-au implicat în acțiuni voluntare sau au participat la acțiuni civice (ca exerciții sau ca acțiuni de dezvoltare a abilităților) este posibil să fie mai activi civic și dispuși să acumuleze noi experiențe în această zonă.

Odată dezvoltate unele competențe civice (despre care am vorbit mai sus) cetățenii sunt încrezători în capacitatea lor de a produce schimbare în societate, fapt subliniat și de E. Nedelcu: „în societățile în care încrederea cetățenilor în capacitatea lor de a influența guvernământul este mare și gradul lor de implicare în procesul politic este mare” (Nedelcu, 2000: 14). Rămâne de analizat cum se implică cetățenii și dacă optează pentru o implicare individuală sau colectivă.

Ce îl determină pe un individ să se implice în raport cu o problemă manifestată în spațiul social? A. Ernst-Vintilă (2010) prezintă motorul implicării sociale, apreciind că sunt trei componente care acționează independent. Ea vorbește despre „valorizarea obiectului” ca fiind un determinant al implicării, ceea ce presupune că individ, pentru a se implica, trebuie să acorde o valoare unei situații ce declanșează participarea (reacția individului). Astfel, cercetătoarea arată că există scale ale valorizării care sunt între „un fapt lipsit de importanță” și până la „o chestiune de viață și de moarte”, prima inducând o lipsă a participării iar ultima scală corelându-se cu implicare deplină. Cea de-a doua componentă presupune „identificarea individului” cu ceea ce se întâmplă în spațiul public, individul apreciind că fie „aceasta nu mă privește decât pe mine” (obiectul căpătând valoare personală, fiind afectat direct – și atunci este motivat să se implice) fie considerând că „aceasta vizează grupul” (integrându-se alături de alți indivizi – în acest caz așteptând ca alții să inițieze acțiuni). Cea de-a treia componentă se referă la „capacitatea de acțiune percepută” de către individ, pe care autoarea o cuprinde pe scala de măsurare între „nu depinde decât de mine” până la „nu pot face nimic”,

nivelul de participare crescând pe măsură ce percepția este în favoare unei capacități de intervenție. Concluzia pe care o prezintă autoarea menționată este: „implicarea maximă cu privire la un risc se înregistrează atunci când individul se simte vizat, când chestiunea este importantă și când el poate acționa” (Ernst-Vintilă, 2010: 224).

Extrapolând, persoane care ating același nivel de percepție a efectelor unei situații, acordând același grad de importanță acestora și având convingerea că au capacitatea de a acționa, ajung să asocieze interesele și să acționeze colectiv (în grup), reacționând față problemele comunității. Desigur, aici implicarea poate fi spontană, ca o reacție la o problemă acută ori se poate ajunge la o organizare a implicării. Una din formele de acțiune organizată se poate face prin intermediul organizațiilor (numite nonguvernamentale), care ating nivelul participării colective, cu mult mai multă presiune asupra mediului decizional.

Preocuparea în acest material este pentru identificarea valențelor implicării civice la tineri, în special la tinerii aflați sub vârsta de 18, care studiază în licee, situați, după teoria dezvoltării umane, în perioada adolescenței. Dacă luăm în considerare afirmația lui V. Dâncu, conform căreia „tinerii, sunt singurii contemporani cu lumea noastră, cei mai mulți români nefiind cetățeni tipici ai acestei societăți moderne” (Dâncu, 2013: 18), atunci este necesar să acordăm un interes crescut acestei categorii de populație, cu atât mai mult cu cât ceea ce vor acumula ei acum vor oferi societății mai târziu și o vor reconfigura.

Etapa adolescenței este cea în care se realizează „învățarea abilităților necesare unei relații specifice vârstei mature” (Dincă, 2004: 42), este perioada marilor explorări și a încercărilor. Adolescența se caracterizează prin dezvoltare fizică, cognitivă și emoțională, „manifestă modernism și simt nevoia participării sociale intense” (Șchiopu și Verza, 1994: 208) acum sedimentându-se valori și principii. Mediile familiale, școlare, sociale sunt spații în care se formează viitorul adult. Prin preluarea modelelor din familie sau a celor din societate ei își construiesc un sistem de valori „experimentând roluri și statute” (Dincă, 2004: 46) ei fac o selecție, alegând din întreg spectrul socio-psihologic ceea ce li se potrivește.

De reținut teoria socioculturală a lui Vîgotski, menționată de Ioan Neacșu, care susține că adolescentul „explorează automotivat” determinat fiind de contextul social „care declanșează formatul specific al ideilor, verificabilitatea lor pornind de la intervenția și influența variabilelor culturale, a activismului căutător de cunoaștere socială prin limbaj, prin învățare colaborativă, prin comunicare” (Neacșu, 2010: 128). Ei văd ceea ce se întâmplă în jur, iar spiritul critic este foarte viu, îmbogățind bagajul experiențelor. Viitorii adulți au la dispoziție experiențele părinților și a altor membrii de familie și experiențele celor din aceeași generație, comunicându-și trăirile personale pe care, prin confirmare și generalizare, le transpun în principii de viață.

În spațiul civic ori politic prezența tinerilor este resimțită mai degrabă ca observativă, specifică oricăror persoane aflate la început de drum. Se afirmă că

tinerii nu sunt interesați de politică (Sandu și alții, 2014: 129), dar asta nu înseamnă că sunt indiferenți față de ceea ce se întâmplă în jurul lor. Ei sunt atenți la aspectele economice, la piața muncii, la modalități de atingere a bunăstării sociale și la prestigiu (adesea aceste imagini trecând prin filtrul adulților din jurul lor), sunt în căutare de valori și drumuri pe care să meargă. În măsura în care sunt incluși în aceste arii ale socialului și participarea lor civică, suportă anumite caracteristici, între acestea două fiind legătură directă (Lazăr, 2011: 35). În această perioadă de adolescență/tinerete se realizează clarificarea și sedimentarea de valori și principii, pentru care mai târziu, ca adulți, vor lua atitudine civică.

M. Strâmbeanu afirmă că tinerii tind să preia unele roluri de implicare civică, reacționând la modul în care variabile precum mediul de viață (urban sau rural), nivelul de pregătire școlară, acces la internet, disponibilitatea către antreprenoriat sau credința că opinia lor este importantă se îmbină și acționează asupra lor (Strâmbeanu, 2005: 248). În perioada liceală ei sunt în formare și fie prin experiențe proprii, fie prin teoria școlară legată de educația civică, ei învață despre civism și despre implicare.

Revenind asupra implicării politice a tinerilor, apreciată ca neatractivă pentru aceștia, așa cum se arată într-un studiu realizat pe tineri care încă nu aveau drept de vot (Sandu și alții, 2014: 129) și în care se afirmă că aceștia nu sunt preocupați să cunoască mecanismele democratice și de exprimare civică, reținem ideea subliniată de autorii studiului conform căreia interesul scăzut față de fenomenele politice au efecte în viitor, fie în zona participării tinerilor la vot și fie în cea a „asumării unor responsabilități civice necesare pentru a menține o societate democratică” (Sandu și alții, 2014: 129).

Deși nu arată preocupare pentru cunoașterea mediului politic (constituirea partidelor politice, alegeri, doctrine politice etc.), neavând încă maturitate cognitivă și valorică (ca o consecință firească a dezvoltării umane), totuși tinerii nu sunt indiferenți la ceea ce se întâmplă în jurul lor: ei observă cum funcționează societatea, cum se aplică legea, cum reacționează categorii de populație – sunt primele lecții care vor contura educația civică și mai târziu, o cultură civică. Într-o investigație realizată de Ioana Petre pe un eșantion de 2 000 de tineri din 21 de județe din România, cu obiectivul de a reliefa un „portret social-moral al tinerilor din România”, a fost analizat „universul valorilor și atitudinilor civice ale tinerilor din România. Autoarea semnalează „prioritățile civice” în viziunea tinerilor, acestea fiind: respectarea legilor, menținerea ordinii în țară, respectarea drepturilor omului, denunțarea fraudelor fiscale și lupta împotriva formelor de violență” (Petre, 2002: 72–73).

Analizând comportamentul civic, I. Petre constată că la tinerii investigați există o distanță mare între intenție și acțiune, civismul părând în viziunea autoarei „un ideal social-politic decât o realitate în România” (Petre, 2002: 73). Participarea civică este considerată ca realizabilă doar în context organizațional: „calea cea mai

potrivită pentru participarea civică este reunirea oamenilor în diferite organizații sau asociații independente față de guvern, față de putere (Petre, 2002: 73). Zonele implicării civice, așa cum reiese din studiul menționat, sunt: apărarea drepturilor omului, protecția mediului, solidaritatea umanitară. Ceea ce remarcă I. Petre în studiul său este dorința tinerilor de a se implica prin sport și în cadrul organizațiilor sportive, autoarea apreciind că această opțiune este specifică și necesară vârstei tinere, dezvoltând pe lângă latura fizică și pe cea a sociabilității și a competitivității” (Petre, 2002: 73). Studiul autoarei arată că tinerii refuză să participe la „treburile cetății, în spațiul politic sau sindical” neavând încredere în instituții (Petre, 2002: 71–84) și astfel nu se implică prin mijlocirea partidelor politice ori sindicale.

Ideea de toleranță, în relația cu ceilalți, este un element ce definește profilul civic al tinerilor, autoarea emițând ideea că vorbim de o societate autentic democratică atunci când manifestarea toleranței este mare (Petre, 2002: 74).

Receptivi la ceea ce întâmplă în jurul lor (se dezvoltă sensibilitatea socială), ei nu reacționează decât prin acțiuni mai puțin tipice. Adolescenții par a fi în căutarea altei lumi care să-i reprezinte. Ei sunt adulți în devenire și prin experiențele trăite se structurează psihologic și social. În viziunea lui V. Dâncu, tânărul din România (cel din zilele noastre) „vine deja din altă lume”, o lume formată pe bază de imagini, pe care o analizează sumar și care este „colorată emoțional” (Dâncu, 2013: 17). Amprenta televizorului și a mediilor online este semnificativă și conferă altă structură mentală și comportamentală – „este posesorul unei identități mai flexibile” (Dâncu, 2013: 17). Dâncu afirmă că tinerii noștri sunt ruși de legăturile sociale tradiționale, iar individualismul negativ este accentuat, devenind neliniștiți și însingurați, rețelele sociale substituind legăturile directe și chiar dacă fac grupuri pe rețelele sociale acestea sunt temporare, cu relații fragile și superficiale (Dâncu, 2013: 17–18). Acest context social caracteristic modernității se întrepătrunde cu cel tradițional, transmis prin educație (eventual la orele de educație civică, în școală).

METODOLOGIA CERCETĂRII EDUCATIVE ȘI A IMPLICĂRII CIVICE A ELEVILOR

Această cercetare s-a născut din preocuparea de a identifica *viziunea* tinerilor din Brăila asupra *educației civice și a implicării civice*. Identificarea acestei viziuni permite planificarea de acțiuni în scopul creșterii interesului tinerilor pentru acest domeniu, care să conducă ulterior la conștientizarea necesității dezvoltării competențelor civice în formarea lor ca adulți. Obiectivele cercetării au fost:

1. identificarea temelor de educație civică de interes pentru elevi;
2. identificarea metodelor de implicare civică agreate de elevi;
3. percepția înființării unui club de implicare civică în licee.

Cercetarea s-a desfășurat în două licee brăilene, în două etape, respectiv în februarie 2015 și decembrie 2016. Grupul țintă a fost format din elevi de clasa a XI-a, familiarizați cu noțiuni de educație civică, fie în cadrul orelor de educație/cultură civică, fie în orele de sociologie.

S-a folosit ca metodă de investigare ancheta sociologică, iar ca instrument chestionarul, care a fost administrat fiecărui elev. La construirea chestionarului s-a avut în vedere programa școlară de educație civică pentru clasa a XI-a, temele fiind structurate pe cele două semestre ale anului școlar. Chestionarul a cuprins atât întrebări deschise, cât și întrebări închise.

S-au administrat chestionare unui număr de 122 de elevi, dintre care chestionarele a 5 dintre ei sunt nevalidate. Eșantionul de studiu este constituit din 117 elevi.

Dat fiind specificul grupului țintă, nu sunt variații mari de vârstă, astfel că intervalul este cuprins între 16–18 ani, cea mai bună reprezentare fiind a tinerilor având 17 ani împliniți. Distribuția pe vârste a respondenților este: 5 persoane (4,27%) cu vârsta de 16 ani împliniți, 95 persoane (81,17%) cu vârsta de 17 ani împliniți și 17 persoane (14,52%) cu vârsta de 18 ani împliniți. Distribuția pe sexe a respondenților: majoritatea elevilor este reprezentată de persoane de sex feminin – 56,41% (respectiv 66 de persoane). Din totalul elevilor chestionați 51 sunt băieți, reprezentând 43,59%.

REZULTATELE CERCETĂRII

Identificarea temelor de educație civică de interes pentru elevi

Pentru a identifica opinia tinerilor cu privire la necesitatea educației civice în formarea ca cetățeni valoroși li s-a adresat întrebarea: „*Considerați că noțiunile de educație civică sunt necesare pentru formarea tinerilor ca cetățeni valoroși?*”. Majoritatea respondenților, respectiv 88,89% dintre elevi, consideră că noțiunile de educație civică sunt necesare pentru formarea tinerilor ca cetățeni valoroși. Doar 11,11% apreciază că pentru a fi cetățean de valoare nu este necesar să asimilezi informații despre educația civică (*Tabelul nr. 1*).

Tabelul nr. 1

Noțiunile de educație civică sunt necesare pentru formarea tinerilor ca cetățeni valoroși

Răspuns	Nr. persoane	Pondere (%)	Din care	Nr. persoane
DA	104	88,89	fete	59
			băieți	45
NU	13	11,11	fete	7
			băieți	6
Total	117	100		117

Atât fetele, cât și băieții consideră, în egală măsură, că a avea noțiuni despre educația civică influențează calitatea de bun cetățean. Dintre cele 104 persoane care au răspuns afirmativ, 59 sunt fete și 45 băieți, neînregistrându-se diferențe notabile în opiniile celor două categorii.

Pentru a identifica domeniile care prezintă interes pentru tineri s-a întocmit o listă cu teme de educație civică, cerându-li-se elevilor să le evalueze în funcție de interesul pe care îl prezintă pentru ei, acordând note de la 1 la 10 (unde 1 – nu mă interesează, 10 – cel mai mare interes). Notele medii pe tematici au fost calculate folosind media aritmetică a notelor acordate de respondenți.

Urmărind *Tabelul nr. 2* se constată că doar un singur item a primit nota medie peste 8, cele mai multe teme fiind evaluate cu o medie în jurul notei 6, fapt ce denotă un interes mediu pentru ceea ce înseamnă civism, în general. Elevii chestionați au arătat cel mai mare interes pentru tema *Toleranță în societate* (media 8,16), aceștia fiind preocupați de ceea ce presupune acceptare și tolerare. Un mare număr de respondenți (46 de respondenți) au dat note de 10.

Următoarea temă de interes este *Atitudine față de problemele publice controversate* (nota medie fiind 6,99), ceea ce ar însemna că sunt atrași de probleme care au stârnit controverse la nivel social, că doresc să lămurească ori să obțină mai multe detalii cu privire la temele ce contrariază la nivel social. Au arătat interes maxim pentru această temă un număr de 21 de elevi (17,94%).

În atenția adolescenților chestionați se află tema *Evaluarea reprezentanților/candidaților la o funcție publică* dorind să cunoască modalitățile sau elementele cheie de avut în vedere atunci când trebuie să evaluezi un candidat sau un reprezentant la o/al unei funcții/i publice. Aceștia au acordat o notă medie de 6,49; au dat punctaj maxim 20 de elevi (17,09%).

Tema *Societatea civilă (structură, rol, organizații civice)* primește o notă medie de 6,41, fapt ce arată că tinerii doresc să pătrundă în această zonă, să înțeleagă funcționarea unei societăți. Aceasta temă a reprezentat un interes maxim pentru 8 respondenți (6,82%).

Itemul *Influențarea politicilor publice de către cetățeni, grupuri și organizații sociale* acumulează o medie de 6,20 (respectiv 8 note de 10). *Campania electorală (organizare, desfășurare etc.)* acumulează o medie 5,13 (cu 3 note de 10), fiind tema cel mai puțin atractivă pentru tinerii investigați.

De remarcat în termeni pozitivi este faptul că deși nu au un grad ridicat de interes pentru temele specifice educației civice (nefiind medii în jurul notei 9.00), totuși nu neglijează acest domeniu; cea mai mică medie fiind de 5,13 – pentru tema *Campania electorală (organizare, desfășurare etc.)*, o notă situată în partea superioară a grilei de notare. Nici una din temele stabilite în chestionar nu a acumulat o medie sub 4. Faptul că elevii nu sunt atrași de campania electorală (organizare, desfășurare) se corelează cu comportamentul la nivel național, prin care tinerii nu arată interes pentru campania electorală. Totodată majoritatea respondenților încă nu au drept de vot și, în consecință, interesul este scăzut.

Tabelul nr. 2

Corespund intereselor mele următoarele domenii

	Domeniul de interes	Nota medie
1.	Campania electorală (organizare, desfășurare etc.)	5,13
2.	Evaluarea reprezentanților/candidaților la o funcție publică	6,49
3.	Societatea civilă (structură, rol, organizații civice)	6,41
4.	Influențarea politicilor publice de către cetățeni, grupuri și organizații sociale	6,20
5.	Atitudine față de problemele publice controversate	6,99
6.	Toleranță în societate	8,16
7.	Alte teme: istorie, cultura, societate	0,19

Pentru identificarea altor domenii din sfera educației civice (respectiv: democrația), atractive pentru tineri, s-a cerut ca dintr-un șir de teme specifice educației civice (cuprinse, de asemenea, în programa școlară de educație civică) să fie selectată cea care place cel mai mult. *Tabelul nr. 3* conține opțiunile înregistrate:

Tabelul nr. 3

Dintre temele de educație civică cel mai mult îmi place tema

	Tema	Nr. persoane	Pondere (%)
1	De ce ar trebui să alegem democrația?	5	4,27
2	Care sunt principalele valori și principii ale democrației?	5	4,27
3	Cum îți poți exercita drepturile și responsabilitățile într-o societate democratică?	30	25,64
4	De ce este important ca într-o democrație toți cetățenii, inclusiv cei investiți cu autoritate să respecte legile?	22	18,80
5	Ce deprinderi de participare sunt necesare unui cetățean într-o democrație?	4	3,41
6	Care sunt și cum funcționează instituțiile democratice în România?	20	17,1
7	Cum ne alegem reprezentanții?	27	23,08
	NR	4	3,41
	<i>Total</i>	<i>117</i>	

Temele menționate mai sus sunt centrate pe democrație și instituții democratice. Puși să facă alegeri în acest domeniu, un sfert dintre respondenți sunt atrași cel mai mult de exercitarea drepturilor și responsabilităților, firească, de fapt, această opțiune pentru că e de dorit să știe ce drepturi și responsabilități au ca cetățeni înainte de a avea o atitudine.

Problematica alegerii reprezentanților este următoarea în lista temelor care atrag, astfel că 23,08% dintre respondenți au ales tema *Cum ne alegem reprezentanții?*,

această temă având aplicabilitate în mai multe arii: la alegerea reprezentanților pe școală, a reprezentanților locali etc.

Cu un procent de 18,8% opțiuni din partea elevilor respondenți *De ce este important ca într-o democrație toți cetățenii, inclusiv cei investiți cu autoritate să respecte legile?* este o temă care place și pentru care tinerii arată un interes, normele legate de legislație fiind esențiale în societate. Cunoașterea *instituțiilor democratice* este pe placul a 20 de tineri din grupul investigat (17,1%), aceștia dorind să cunoască structura instituțională care asigură funcționarea democrației.

Celelalte teme: *De ce ar trebui să alegem democrația?*, *Principalele valori și principii ale democrației*, *Ce deprinderi de participare sunt necesare unui cetățean într-o democrație?* nu corespund preocupărilor tinerilor, în jur de 4% dintre aceștia arătându-se atrași, plasând aceste teme în zona periferică. Întrebarea care se naște de aici este: vor fi preocupați acești tineri de aceste teme în momentul în care vor stăpâni informațional celelalte teme, preferate de ei?

În dorința de a cunoaște opinia tinerilor cu privire domeniile care trebuie corijate public pentru determinarea unui comportament civic, li s-a cerut tinerilor să precizeze o serie de teme care ar trebui discutate. În viziunea tinerilor *temele de real interes pentru societatea românească care ar trebui abordate pentru a determina un comportament civic corect al oamenilor* (indiferent de forma de abordare, fie că se limitează la simple dezbateri fie că necesită reforme legislative) sunt prezentate în *Tabelul nr. 4*. Răspunsurile au fost libere.

Trei teme sunt sensibile la nivelul societății în percepția tinerilor. Ei consideră că societatea românească trebuie să se preocupe cel mai mult de aspecte care țin de funcționarea democrației, respectiv de *Drepturi și responsabilități/ Alegerea reprezentanților/ Devotamentul conducătorului/ Implicarea tinerilor*, dacă dorește să obțină cetățeni cu un comportament civic dezvoltat. Un număr de 23 de tineri din numărul total de participanți la studiu au menționat aceasta (19,65%), plasând această zonă a socialului cu mult în fața altor teme.

O altă temă pe care tinerii consideră că ar trebui abordată la nivel social este legată de *comportament (respect, bune maniere)/stil de viață*, menționată de 10,25% dintre respondenți, ceea ce arată că tinerii sunt deranjați la nivel relațional de lipsa bunelor maniere (observabile la unii dintre colegii lor, dar și în spațiul public, la alte categorii de persoane). Ei doresc o societate care respectă norme de conduită care să conducă la creșterea calității vieții.

Următoarea temă, menționată de un număr de 9 tineri, *Toleranța în societate/ înțelegere*, arată, așa cum am mai menționat, dorința de a se înregistra toleranță la nivel social, temă sensibilă pentru ei, întrucât așteaptă toleranță ridicată de la ceilalți.

Un mare număr de tineri (23 persoane – peste un sfert din respondenți) nu au dat niciun răspuns cu privire la temele de real interes pentru societatea românească care ar trebui abordate.

Tabelul nr. 4

Temele de real interes pentru societatea românească care ar trebui abordate pentru a determina un comportament civic corect al oamenilor (răspunsuri libere)

	Temele de real interes pentru societatea românească care ar trebui abordate pentru a determina un comportament civic corect al oamenilor	Total	Pondere (%)
		Nr. pers	
1	Drepturi și responsabilități/ Alegerea reprezentanților/ Devotamentul conducătorului/ Implicarea tinerilor	23	19,65
2	Comportament (respect, bune maniere)/stil de viață	12	10,25
3	Toleranță în societate/înțelegere	9	7,69
4	Respectarea legilor/disciplina/sanctiuni	6	5,12
5	Sistemul de învățământ, educația populației (școlarizarea), terminarea studiilor	5	4,27
6	Corupția (politică și civilă)	5	4,27
7	Realitățile interumane (respectarea opiniei celorlalți, solidaritatea, generozitatea, lupta cu prejudecățile, rasism)	4	3,41
8	Aspectele politice	4	3,41
9	Consumul de marijuana (legalizare)	3	2,56
10	Educația personală (ambția, viitorul mai bun)	2	1,7
11	Mediul (grija pentru mediu)	2	1,7
12	Dezvoltarea societății (implicare, uniune, dezvoltare)	2	1,7
13	Probleme controversate/atitudini	2	1,7
14	Prostituția	2	1,7
15	Minciuna	2	1,7
16	Presa (eliminarea conținutului de proastă calitate din mass-media, minciuni)	2	1,7
17	Funcționarea unor instituții	1	0,85
18	Banii	1	0,85
19	Restrângerea dreptului la vot pentru bătrâni și foști comuniști	1	0,85
20	Valori și principii într-o societate	1	0,85
21	Acțiuni de prezentare a problemelor societății cu exemple, și prezentarea urmărilor	1	0,85
22	Hoția	1	0,85
23	Cunoașterea intereselor sociale	1	0,85
24	Educația socială	1	0,85
25	Dreptatea	1	0,85
26	Nu știu	2	1,7
27	NR	32	27,35

Argumentele care au fost aduse în susținerea opiniilor lor cu privire la temele care trebuiesc abordate pentru a determina un comportament civic al oamenilor sunt prezentate mai jos.

Au considerat că societatea trebuie să se preocupe de problematica *Drepturi și responsabilități/ Alegerea reprezentanților/ Devotamentul conducătorului/ Implicarea tinerilor*, deoarece: există multe persoane care merg la vot și nu votează în cunoștință

de cauză, ci la întâmplare (alegerea reprezentanților); politicienii nu sunt aleși pentru valori morale și pentru dăruirea lor pentru binele poporului român, ci după oricare alte principii; alegerea corectă a celor din fruntea țării astfel încât oamenii să fie mulțumiți de persoana care îi conduce; important este ca tinerii să fie motivați să exercite drepturile democratice, să meargă la vot, deoarece „viitorul nostru este în mâinile noastre și dacă noi nu acționăm nu o va face nimeni”; punerea în practică a drepturilor și responsabilităților de către români să nu mai reprezinte doar afirmații, iar reprezentanții statului și persoanele private să respecte aceste drepturi și responsabilități („oamenii încalcă legile, deoarece consideră că statul și privații nu le respectă drepturile”); cei care aleg să nu se lase influențați de alte persoane; răutatea se naște din răutate, iar când conducătorul nu-și iubește cetățenii, aceștia nu mai respectă guvernul (cu referire la devotamentul conducătorului); dacă cetățenii își cunosc drepturile și la ce se expun vor fi pregătiți pentru orice situație. Alegerea reprezentanților a temei de abordat a fost motivată astfel: pentru a evita abuzurile de orice fel ori pentru a sesiza.

Comportamentul persoanelor în societate (respect, bune maniere) este o temă importantă care trebuie abordată pentru că: societății românești îi lipsește aceste caracteristici; o parte a societății este lipsită de educație/sunt nepoliticoși, oamenii nu se mai respectă și evită sau chiar nu știu în ce constau bunele maniere; cei lipsiți de maniere nu sunt conștienți de răul pe care îl fac oamenilor prin comportamentul adoptat; societatea duce lipsă de educație, de bun simț.

Toleranța în societate este o temă de real interes în viziunea tinerilor, deoarece este acceptată ca fiind la baza fondării societății și este un principiu care determină un comportament corect al oamenilor, iar societatea nu ar exista în lipsa toleranței. Existența toleranței face ca societatea să fie mai bună în ansamblul ei.

Respectarea legilor/disciplina/sanctiuni este un subiect cerut de tineri, ei vor legi stricte, deoarece, în condițiile în care pedepsele sunt mici, nu există teamă și se comit în continuare aceleași infracțiuni.

Sistemul de învățământ, educația populației (școlarizarea), terminarea studiilor este considerată importantă și la baza influențării comportamentului civic, tinerii fiind preocupați de pregătirea și instruirea școlară, ei sunt interesați să cunoască modalități prin care să-și facă un viitor mai bun.

Cei chestionați au menționat *corupția (politică și civilă)*, arătându-și îngrijorarea față de acest fenomen prin care sunt influențați oameni, au punctat existența liderilor corupți și au precizat că este necesară „trezirea la realitate”.

Alte teme imperios de abordat la nivel social sunt: *relațiile interumane* (respectarea opiniei celorlalți, solidaritatea, generozitatea, lupta cu prejudecățile, rasism), căci în lipsa acestora societatea nu ar exista; *aspectele politice*: tinerii chestionați considerând că aici sunt cele mai mari probleme; acestea trebuie ameliorate pentru a avea un sistem politic corect, conducătorii aleși de popor sunt corupți și trebuie înlăturați, politicienii nu fac treaba pentru care sunt plătiți, iar retribuția financiară e prea mare; *legalizarea consumului de marijuana*, aceștia

argumentând că: „marijuana ajută la creșterea respectului față de lege și nu numai”, „ajută la corectitudine față de lege și relația de comportament civic între oameni”, „nu este la fel de nocivă precum restul drogurilor (alcool, tutun, cafea) și nu s-a înregistrat nici un deces din cauza consumului ei”, temă care poate fi inclusă în marea clasă a *problemelor controversate și atitudini față de acestea*; societatea ar trebui să abordeze problematica *educației personale (ambitiția, viitorul mai bun)* pentru că sunt tineri preocupați de viitorul lor, de dezvoltarea lor personală; *grija pentru mediu* – pentru a face o schimbare a ambientului; *dezvoltarea societății* prin implicare, uniune, dezvoltare; *prostituția* (pentru efectele pe care le produce); *minciuna (a politicienilor)*; *presa*: tinerii cerând eliminarea conținutului de proastă calitate din mass-media.

Deși următoarele teme au fost menționate doar de către o singură persoană, ele trebuie reținute de cei interesați de categoria tineri (elevi) pentru simplul fapt că există persoană care se arată interesată: *funcționarea unor instituții* (descriere, organizare și funcționare); *bani* (influența lor); *restrângerea dreptului la vot pentru bătrâni și foști comuniști* – aceștia având reminiscențe ale unei politici și a unor principii nedorite de tineri; *valori și principii într-o societate* (pentru ca oamenii să se comporte corect din punct de vedere civic, ei trebuie să știe ce presupune democrația); *acțiuni de prezentare a problemelor societății cu exemple și prezentarea urmărilor*; *hoția* (condamnarea ei), *cunoașterea intereselor sociale*, pentru că ajută la formarea opiniilor și la luarea deciziilor corecte; *educația socială* (pentru a deveni persoane „benefice” societății); *dreptatea* (dacă există dreptate din partea superiorilor oamenii s-ar schimba radical).

Aceste răspunsuri date de tineri, chiar dacă unele au voci singulare, relevă preocuparea lor față de ceea ce se întâmplă în societate. Ei urmăresc fenomenele sociale, economice și politice și sunt sensibil la dezechilibrul dintre bine și rău, etic și incorect.

Pentru a identifica *percepția cu privire la poziția pe care o au tinerii în societate în raport cu alte categorii sociale*, atunci când se evaluează rolul lor în societate, li s-a cerut respondenților să precizeze categoria socială care joacă rolul cel mai important în construirea unei societăți democratice și să aducă și argumente pentru răspunsul lor (*Tabelul nr. 5*).

Jumătate din tinerii incluși în eșantion (53%) au apreciat că toate persoanele, indiferent de vârstă și de statut profesional joacă acest rol. Argumentele aduse au fost de genul: fiecare contribuie în felul lui la construirea societății; ele își pot exercita dreptul la opinie și pot schimba ceva; nu pot fi acceptate diferențele între indivizi, fiecare având dreptul la exprimare; se oferă astfel, perspective diferite asupra lumii; cu toții avem dreptul și obligația de a cunoaște cum funcționează democrația și de a exercita dreptul de vot; construirea unei societăți democratice se bazează pe implicarea întregului popor, fiecare contribuie, mai mult sau mai puțin, la construirea societății; schimbarea pleacă de la oamenii obișnuiți.

Un număr de 25 elevi (21,36%) apreciază că acest rol revine tinerilor, ei reprezentând viitorul țării. Tinerii pot schimba societatea, ei pot forma o societate

cu principiile democratice. Respondenții consideră că datorită tinerilor ia naștere progresul, ei pot influența viitorul, deoarece privesc din mai multe perspective. Ei știu ce își doresc. Tinerii sunt valorile cele mai importante ale țării.

În considerarea importanței rolului jucat de politicieni, 10,26% dintre tinerii chestionați au apreciat acest lucru, fiind aduse ca argumente faptul că aceștia au adevărată putere pentru a construi o societate, ei conduc țara și construiesc legi, iar părerile noastre nu contează.

Tabelul nr. 5

Categoriile sociale care joacă cel mai important rol pentru construirea unei societăți democratice

	Categoria socială	Total	Pondere (%)	Din care:	Nr. persoane
1	Toți adulții, în general	8	6,84	fete	3
				băieți	5
2	Numai politicienii	12	10,26	fete	7
				băieți	5
3	Unele categorii profesionale (profesori, sociologi, psihologi etc.)	4	3,41	fete	–
				băieți	4
4	Oamenii de afaceri	0	0	fete	0
				băieți	0
5	Tinerii	25	21,36	fete	18
				băieți	7
6	Toate persoanele, indiferent de vârstă și de statut profesional	62	53,0	fete	35
				băieți	27
7	Nimeni	4	3,41	fete	2
				băieți	2
8	N.R.	2	1,70	fete	1
				băieți	1
	Total	117			117

Se consideră că unele categorii profesionale (profesori, sociologi, psihologi etc.) au un rol important, deoarece sunt specializați și dețin funcții în respectivele profesii, au o altă viziune asupra țării, una mai realistă (3,42% dintre elevi consideră aceasta).

Persoanele care au ales ca răspuns *toți adulții* (6,84%) – argumentează prin faptul că aceștia pot vota, de la ei învață toți tinerii. Un număr de 4 persoane apreciază că nimeni nu joacă rolul cel mai important, deoarece „nimeni nu este șef într-o societate democratică”.

Corelat cu sexul respondenților nu se constată diferențe semnificative. În cazul a doi itemi se înregistrează diferențe, fetele considerând în mai mare măsură că tinerii joacă în rol important în construirea societății democratice (18 fete comparativ cu 8 băieți) și tot fetele cred în mai mare măsură că responsabilitatea

aparține tuturor persoanelor, indiferent de vârstă și statut profesional. La itemul *unele categorii profesionale (profesori, sociologi, psihologi etc.)* cele 4 opțiuni înregistrate aparțin băieților.

Identificarea metodelor de implicare civică agreate de elevi

Înainte de a afla modalitățile de implicare în societate, atractive pentru tineri, s-a dorit a se cunoaște în ce măsură apreciază tinerii că ei trebuie să se implice în probleme ce afectează funcționarea societății.

Astfel, respondenții din eșantion apreciază că ei trebuie să se implice în problemele societății: în foarte mare măsură – 59 persoane, și în oarecare măsură – 51 persoane, reprezentând 94% din grupul chestionat. Doar 7 respondenți apreciază că tinerii trebuie să se implice în mică măsură ori deloc. *Tabelul nr. 6* arată detaliat răspunsurile oferite. Nu sunt diferențe de opinie corelat cu sexul respondenților, păstrându-se ponderea răspunsurilor în eșantion.

Tabelul nr. 6

Tinerii trebuie să se implice în problemele societății

Tinerii trebuie să se implice în problemele societății	Nr. persoane	Pondere (%)	din care:	Număr persoane
În foarte mare măsură	59	50,42	fete	33
			băieți	26
În oarecare măsură	51	43,59	fete	30
			băieți	21
În mică măsură	4	3,41	fete	1
			băieți	3
Deloc	3	2,56	fete	2
			băieți	1
Total	117			117

Dintre cei 103 respondenți care consideră că noțiunile de educație civică sunt necesare pentru formarea tinerilor ca cetățeni valoroși (a se vedea *Tabelul nr. 1*) 51 apreciază că ei trebuie să se implice în problemele societății în foarte mare măsură (jumătate) și 48 persoane consideră că în oarecare măsură. Doar 4 tineri nu consideră că tinerii ar trebui să fie preocupați de societate.

În cazul celor care au apreciat negativ (14 persoane) importanța noțiunilor de educație civică în formarea tinerilor ca cetățeni de valoare, constatăm că 11 dintre ei apreciază că tinerii trebuie să se implice în problemele societății în foarte mare și mare măsură. Deși consideră că alte aspecte determină valoarea unui om (și nu neapărat educația civică), aceștia percep ca necesară implicarea tinerilor în societate.

În ceea ce privește implicarea în acțiuni de educație civică, majoritatea respondenților au apreciat că le-ar place să se implice în acțiuni de educație civică

(64,1%), iar 35,04% nu sunt atrași de ideea implicării. S-a înregistrat și o persoană nehotărâtă, fiindu-i indiferent domeniul acțiunilor civice. În *Tabelul nr. 7* sunt prezentate rezultatele. Atât fetelor, cât și băieților le-ar place, în egală măsură, să se implice în acțiuni civice (peste jumătate dintre băieți și peste jumătate dintre fete dând răspuns afirmativ). Persoana nehotărâtă este de sex masculin.

Tabelul nr. 7

Mi-ar place să mă implic în acțiuni de educație civică

Răspuns	Nr. persoane	Pondere (%)	Din care:	Nr. persoane
DA	75	64,10	fete	44
			băieți	31
NU	41	35,04	fete	22
			băieți	19
Nehotărât	1	0,85	băiat	1
Total	117			117

Argumentele aduse pentru răspunsurile la întrebarea „*V-ar place să vă implicați în acțiuni de educație civică?*”, pentru atitudinea favorabilă, sunt de natură intrinsecă, dar și extrinsecă.

Efectele asupra dezvoltării personale (intrinseci) sunt: tinerilor le-ar place să se implice în acțiuni de educație civică pentru dezvoltarea personală (6 răspunsuri), influența pozitivă asupra formării și dezvoltării (3 răspunsuri), pentru a asigura/construi un viitor mai bun (3 răspunsuri), pentru a învăța lucruri noi/de folos (7 răspunsuri), mă voi simți folositor în societate (2 răspunsuri), sunt pasionată, este interesant, ne formăm în privința alegerilor, dacă nu mă implic eu se va implica altcineva care va acționa după bunul lui plac – câte un răspuns. Unii tineri care sunt ghidați în viață de dorința de a ajuta (3 răspunsuri), iar un tânăr condiționează participarea la acțiunile civice de capacitatea acestora de a răspunde intereselor sale.

Efectele asupra societății (extrinseci) pentru care tinerii s-ar implica în acțiuni civice sunt: nevoie ca societatea să evolueze/să se dezvolte (12 răspunsuri), pentru a ajuta oamenii să ducă o viață mai bună (9 persoane), să schimb lumea în care trăiesc (4 răspunsuri), să fiu de folos țării (3 răspunsuri). Pentru câte un tânăr participarea la acțiuni civice este motivată de: participarea la importanța acțiunilor civice, pentru a construi o societate cu valori morale, pot adăuga „o piatră” la temelia societății, dorința de a salva ceva din ceea ce a fost distrus, să aflu mai multe despre problemele societății, pentru a se deschide mintea tinerilor, pentru a ajuta persoanele cu dizabilități.

S-au abținut la a oferi o argumentație un număr de 4 tineri deși le-ar place să se implice în acțiuni civice.

Argumentația pentru refuzul de a participa la acțiuni de educație civică a fost următoarea: nu mă impresionează/nu mă atrage/nu îmi place (11 tineri), nu am

răbdare suficientă/nu am calitate (2 persoane), sunt o persoană leneșă, nu mă pasionează așa ceva, nu merită, nu se organizează, nu vreau să am obligații la vârsta aceasta. Nu au oferit nicio explicație 18 tineri.

Pentru a identifica acele *acțiuni prin care tinerii ar accepta să se implice civic* s-a realizat o listă cu forme de manifestare civică, respondenții având de ales maxim 3 dintre acestea (*Tabelul nr. 8*). Constatăm că tinerii sunt atrași în principal de *Dezbateri publice* (discuții pe o temă în prezența unui public), 54,7% fiind atrași de această formă de implicare, dorind să își facă auzite opiniile. *Acțiuni de ajutorare* (donații, îngrijire persoane, munca voluntară etc.) reprezintă atractivitate pentru o mare parte a tinerilor, astfel că 47% dintre cei chestionați s-ar implica civic în acest sens. Implicarea prin *acțiuni de lobby* (mesaje scrise, campanii media, întâlniri față în față, implicarea organizațiilor) este acceptată de 31,62% dintre respondenți care doresc să susțină o cauză. *Exercițiile și simulările în clasă* asociate cu *grupuri de discuții în clasă* denotă un ușor conformism sau latență în acțiune, preferând încă să discute, să exploreze și mai puțin să se implice acțional. Celelalte acțiuni au fost agreate de mai puțin de un sfert dintre tinerii chestionați, acestea implicând participare activă (acțiuni de educație nonformală, alăturarea de organizații civice, implicarea în campanii). Tinerii aflați în jurul vârstei de 18 ani (cei mai mulți încă sub această vârstă) nu sunt pregătiți să acționeze civic.

Tabelul nr. 8

Formele de manifestare prin care tinerii acceptă să se implice civic

Nr. crt.	Forme de implicare civică	Nr. persoane	Pondere (%)
1	Dezbateri publice (discuții pe o temă în prezența unui public)	64	54,7
2	Acțiuni de ajutorare (donații, îngrijire persoane, muncă voluntară etc.)	55	47,0
7	Exerciții și simulări în clasă/în afara clasei (jocuri de rol, analize de caz)	33	28,2
3	Acțiuni de educație nonformală (photovoice, teatru educațional, flashmob, expoziție vie, animație stradală etc.)	28	23,93
8	Alăturarea de organizații civice/neguvernementale (acțiuni de promovare, de solidaritate etc.)	25	21,36
5	Implicarea în campanii de sensibilizare asupra unei probleme (acțiuni scurte cu mesaj)	27	23,07
4	Acțiuni de lobby (mesaje scrise, campanii media, întâlniri față în față, implicarea organizațiilor)	37	31,62
6	Grupuri de discuție în clasă	29	24,78
	NR	4	3,41

Pentru a identifica și *alte preocupări ale tinerilor care ar putea fi corelate cu acțiuni de educație civică* li s-a cerut acestora ca dintr-o listă de acțiuni să le

precizeze pe acelea în care le-ar place să se implice la școală, având posibilitatea de a alege mai multe răspunsuri.

Tabelul nr. 9

Le-ar place să se implice la școală în următoarele activități/acțiuni

Nr. crt.		Nr. persoane	Pondere (%)
2	Acțiuni de solidaritate (să ajut vârstnici, copii, alți tineri, persoane sărace etc.)	54	46,15
4	Acțiuni sportive	51	43,58
1	Activități artistice (pictura, desen, teatru, dans)	47	40,17
3	Cercuri de abilități practice, științifice	28	23,93
5	Acțiuni literare (literatura, poezie, club de lectură etc.)	18	15,38
6	Să susțin școala (reparații, amenajare, înfrumusețare, îngrijirea spațiului școlii etc.)	16	13,67
7	Nu vreau să mă implic la școală	14	11,95
8	Atele (menționați) – Activități care ne vor ajuta pe viitor – Practice, care îmi vor fi folositoare în viața de zi cu zi	5	4,27

Implicarea la nivelul școlii este acceptată de 88% dintre elevii chestionați. Acțiunile preferate de elevii sunt: *acțiuni de solidaritate (să ajut vârstnici, copii, alți tineri, persoane sărace etc.)* pentru care au optat 46,15% dintre tineri, fiind și acțiunea preferată, urmată de *acțiuni sportive*, ca mijloc civic de exprimare, pentru care și-au arătat disponibilitatea de implicare în cadrul școlii 43,58% dintre tineri și, *activități artistice (pictura, desen, teatru, dans)* ce au atras interesul a 40,17 elevi. Aceste trei tipuri de acțiuni sunt preferate de tinerii respondenți, situându-se la o diferență semnificativă de alte acțiuni.

Celelalte acțiuni enumerate (cercuri de abilități, acțiuni literare, susținerea școlii) au fost atractive pentru mai puțin de un sfert din numărul de elevi. Pentru 11,95% dintre tinerii chestionați disponibilitatea implicării în acțiuni organizate la nivelul școlii este nulă.

**PERCEPȚIA ÎNFIINȚĂRII UNUI CLUB DE IMPLICARE CIVICĂ
ÎN LICEE**

În perspectiva înființării unui club de educație civică în cadrul liceului au fost adresate câteva întrebări menite să identifice opiniile tinerilor.

Ar fi interesant/benefic pentru elevi înființarea unui club de educație civică pentru marea majoritate a tinerilor (76,07%). Pentru 26 de tineri (22,22%) această perspectivă nu este interesantă/benefică. O persoană nu s-a exprimat, iar o persoană a arătat nehotărâre în exprimarea opiniei. *Tabelul nr. 10* relevă valorile înregistrate.

Tabelul nr. 10

Ar fi interesant/benefic pentru elevii liceului înființarea unui club de educație civică?

Răspuns	Total eșantion eligibil (nr. pers.)	Pondere (%)
DA	89	76,07
NU	26	22,22
Nehotărât	1	0,85
NR	1	0,85
Total	117	

Argumentele oferite de respondenți pentru cele două atitudini față de înființarea unui club de educație civică pentru tineri sunt sintetizate mai jos:

Argumente pentru DA	Nr. Pers.	Argumente pentru NU	Nr. Pers.
Ne dezvoltăm (sufletește/psihic, să gândim corect, să luăm decizii corecte, schimbăm modul de a gândi etc.), se produce o schimbare în bine (comportament, mentalitate)	15	Majoritatea acestor activități nu sunt răsplătite într-un fel, altfel majoritatea ar participa	1
Învățăm lucruri noi și utile (despre societate, cum schimbăm societatea, comportament în societate)/ am fi informați	16	Ce se predă în școli nu folosește la nimic	1
Pentru motivarea elevilor (ar fi receptivi la cerințele școlare, i-ar stimula să vină cu plăcere la școală)	4	Nu consider important un club de implicare civică	1
Ne formează ca buni cetățeni (cu spirit civic), s-ar dezvolta simțul civic/interesul pentru acțiuni civice	11	Nu vor tinerii să se implice/ majoritatea ar spune Nu înființării clubului	3
Învățăm despre societate și cum o influențăm în bine	3	Așa trebuie	1
Ar fi ceva diferit/o provocare/interesant	4	Nu interesează pe nimeni/ nu interesează politica/nimeni nu-și dă interesul	5
Se pot organiza dezbateri și rezolva unele probleme	2	Fiecare face ce vrea	1
Îi responsabilizează	2	Nu știu	1
Să cunoaștem mai bine ce ne înconjoară, realitatea	2		
Am avea unele oportunități/ ne ajută pe viitor/ avem de câștigat/ este benefic	5		
Poate ajuta la rezolvarea unor probleme ale școlii/ implicarea în școală a elevilor	2		
Ar fi ceva pentru care avem o pasiune	1		
Ne ajută la a avea un viitor mai bun	1		
Pot fi ascultate mai multe opinii	2		
Ne implică mai mult în viață/activitate extrașcolară	3		
Unii au ceva de spus, dar nu au pe cineva care să-i asculte	1		
Ar crește prestigiul instituției	1		
Devoltă abilități/scade riscul ca elevii să devină delincvenți	4		
NR	8	NR	6

Susținătorii ideii de înființare a unui club de implicare civică sunt conștienți de beneficiile pe care acesta le-ar aduce, de câștigurile în planul dezvoltării psihice, cognitive și comportamentale, de dezvoltarea bagajului de informații și de abilități civice dobândite, cu efecte asupra rezultatelor școlare și participării școlare. Ei recunosc că implicându-se într-un club se formează ca cetățeni cu spirit civic, că ajung să cunoască mai bine societatea devenind responsabili și putând construi un viitor mai bun.

Negativiștii sunt neîncrezători nu atât din desconsiderarea ideii de a se implica civic, în cadru organizat, ci dintr-o neîncredere în posibilitatea producerii unui astfel de fapt (nu există interes) și din așteptarea unor beneficii (răsplata).

Puși în fața alegerii de a participa la acțiuni organizate în cadrul unui club de educație civică 73 de tineri (62,39%) dintre cei chestionați acceptă participarea. Unul dintre tineri s-ar implica în anumite împrejurări, iar 43 tineri (36,75%) nu doresc să participe la acțiuni de club. Nu sunt diferențe în cadrul categoriilor fete-băieți, atât fetele, cât și băieții (peste jumătate din numărul lor pe sexe) arătându-se, în egală măsură, dispuși să participe la acțiuni în cadrul unui club de educație civică (*Tabelul nr. 11*).

Tabelul nr. 11

Ați vrea să participați la acțiuni organizate de un club de educație civică?

Răspuns	Total eșantion eligibil (nr. pers.)	Pondere (%)	Din care:	Nr. persoane
DA	73	62,39	fete	42
			băieți	31
NU	43	36,75	fete	23
			băieți	20
Depinde	1	0,85	fată	1
Total	117			117

Dintre cei care au răspuns afirmativ la întrebarea „*Mi-ar place să mă implic în acțiuni de educație civică*” (vezi *Tabelul nr. 7*) 64 de respondenți (respectiv 54,7%) ar fi dispuși să participe la acțiuni organizate în cadrul unui club, iar 14 (11,96%) nu ar vrea să participe. Dintre cei 39 de tineri care au răspuns negativ (nu le-ar place ideea de a se implica), totuși 11 tineri arată disponibilitate de implicare în cadrul unui club, restul de 27 menținându-și răspunsul negativ. Nehotărârea păstrează în cazul unui tânăr, decizia lui fiind dependentă de acțiuni care să răspund intereselor sale.

Cei care s-ar alătura unui club de educație civică sunt motivați de oportunitatea de a învăța lucruri noi, constructive ori de a învăța mai mult. Ei caută experiențe interesante și oportunități. Sunt și tineri care nu se arată dornici să alătore, fie din lipsă de timp, indispoziție sau pur și simplu din lipsă de încredere în astfel de cluburi. Răspunsurile sintetizate sunt redate mai jos.

Argumente pentru participarea la club de educație civică	Nr. Pers.	Argumente pentru neparticiparea la club	Nr. Pers.
Este o oportunitate de a învăța lucruri noi/constructive/a învăța mai mult	12	Probabil nu aș fi destul de bună la a organiza un club de educație civică	1
Au o influență pozitivă și benefică (asupra mea)	3	Deoarece nu ne putem mobiliza cum trebuie	1
Ar fi o experiență: plăcută/interesantă (sau pur și simplu este o experiență)	3	Din lipsă de timp	1
Este o oportunitate pentru a ajuta	3	Vreau să particip la crearea acțiunilor	1
Este o idee interesantă/nouă	5	Consider că pot ajuta mai mult singur sau persoane cunoscute pe care mă pot baza	1
Aș înfăptui activități inedite, pe care nu le-am întâlnit până acum/experiență nouă	2	În această perioadă școala este pe primul plan	1
Pentru a face ceva benefic în societate	4	Pentru că nu am nimic de spus	1
m-ar ajuta în viața de zi cu zi	1	Nu merită	1
Să-mi perfecționez deprinderea de a comunica	1	mi-e lene	1
Sa pun în practică ce am învățat, prin jocuri	1	Nu consider important un club de educație civică	1
Vreau să-mi exprim opiniile/să mă implic	4	Nu îmi doresc asta/nu mă pasionează	4
Pentru a cunoaște persoane noi/a comunica	5	Nu am calitatea necesară	1
Mă interesează temele/problemele legate de societate și educație civică	3	Nu îmi place	2
Nu știu, nu am mai practicat	1	Nu se face ceea ce vreau eu	1
Aș participa dar depinde de conținut	1		
NR	20	NR	20

Analizând argumentele date de fete și de băieți se constată că nonrăspunsurile sunt în număr mai mare la fete (11 dintre fete nu au motivat răspunsul negativ, față de 4 băieți). Fetele (5 dintre ele) au motivat că nu vor să participe la acțiuni organizate într-un club de educație civică, deoarece: nu le place, nu sunt pasionate, nu doresc sau consideră că nu se pot mobiliza cum trebuie. Băieții (9 persoane) au oferit motivații asemănătoare pentru refuzul lor, adăugând că: nu consideră că un club este important, nu merită să se implice, nu au calități necesare și că nu au vârsta necesară, ori că nu se desfășoară activități pe care ei le doresc.

Tinerilor li s-a cerut să menționeze activitățile pe care ei ar dori să le desfășoare în cadrul unui club de educație civică (întrebare deschisă). În *Tabelul nr. 12* sunt trecute răspunsurile oferite de tinerii din eșantion. Ei doresc să se desfășoare acțiuni de înțajutorare/solidaritate ori dezbateri publice/discuții libere pe teme legate de societate.

O parte din tineri au menționat acțiuni precum: sportive, artistice, de educație, de comunicare, de pregătire a viitorului etc. Dacă acțiunile de solidaritate, dezbaterile publice/discuțiile libere și activitățile artistice/literare sunt mai atractive pentru fete, acțiunile sportive, cele practice, de educație (economică, politică) sunt mai atractive pentru băieți. Menționăm că desfășurarea acestor activități în cadrul unui club cu specific civic este realizabilă atât timp cât sunt corelate cu problematici civice: de exemplu, promovarea unor politici de sănătate (prin sport), politici de educație,

politici pentru tineret (prin acțiuni nonformale sau artistice) etc. În felul acesta tinerii au ocazia de a face ceva ce le place, de a-și dezvolta competențe civice și totodată de a-și aduce aportul la construirea societății democratice.

Tabelul nr. 12

Ce fel de activități ați dori să se desfășoare într-un club de educație civică?

	Nr. pers.	Pondere (%)
Acțiuni de solidaritate (ex.: să ajutăm oameni cu resurse limitate, acțiuni de ajutorare, ajutorarea copiilor care nu au posibilități să învețe)	22	18,80
Dezbateri publice/discuții libere (pe grupe): pe teme civice/ pe teme legate de politică (cum merg lucrurile în politică/educație politică), învățământ, probleme generale	19	16,23
Sportive	17	14,52
Acțiuni artistice (ex.: teatru, arta, literare, pictură)	13	11,11
Acțiuni de cunoaștere/dezvoltare a societății/orașului	5	4,27
Educație (sanitară, economică, umană)	5	4,27
De orice fel, ce pot influența pozitiv	5	4,27
Practice, nu doar teoretice/interesante, care să capteze atenția (ex.: Plantat copaci...)/ușoare	4	3,41
Dansuri și muzică	4	3,41
Comunicare (ex.: diminuarea defectelor ca rușinea, teama de a vorbi în public	4	3,41
Acțiuni care pregătesc viitor (cum îți construiești viitorul, facultăți, Cum să devii om	3	2,56
Acțiuni de sensibilizare/informare/cursuri	3	2,56
Jocuri strategice/de rol/analize de caz	3	2,56
Activități de interes public, politic și social/în folosul societății	2	1,7
Toleranța în societate	1	0,85
târguri	1	0,85
Îmi este indiferent	1	0,85
Nu știu	1	0,85
NR	7	5,98

În ceea ce privește *frecventarea unor cluburi (ca practică/obicei)* fie în școală, fie în afara școlii se constată că tinerii din eșantion nu participă la acțiuni de club, 106 persoane (respectiv 90,6%) nefiind membre ale unui club, indiferent de profilul acestuia. Doar 11 tineri (9,4%) sunt activi în cadrul unui club: 9 în cluburi sportive, 1 persoană practică dans modern și o alta este voluntar în cadrul unui ONG (Crucea Roșie). Facem mențiunea că, deși Crucea Roșie este o organizație nonguvernamentală, persoana a ținut să menționeze că este activă social.

Apreciez că nefilierea tinerilor la unele cluburi/cercuri/organizații, în lipsa unei intervenții timpurii, poate determina, peste ani, un model pasiv de comportament, o limitare a acțiunilor la cele legate de muncă, familie și timp liber puțin variat. În aceste condiții viitorul adult va fi unul neimplicat, lipsit de conduita asociativă și de apartenența la un grup orientat spre obiective și implicit inactiv social.

CONCLUZIILE CERCETĂRII

O primă constatare desprinsă în urma analizei rezultatelor studiilor pe tema implicării civice, de-a lungul timpului (din 2000 până în prezent), este aceea că tinerii, indiferent de sex, odată ce au primit un minim de informații din sfera educației civice, sunt inițiați în această zonă și mai receptivi față de ceea ce se întâmplă în jur. Tinerii din anul 2017 (atât fetele, cât și băieții) care au un bagaj de informații minime în sfera educației civice sunt mult mai pregătiți să se implice în societate. Ei sunt critici și obiectivi, având capacitatea de a aprecia ce este bun și rău, mai ales în contextul modelelor promovate în societate și permisivitatea publică față de unele acte ce încalcă norme morale (ei sancționează corupția, nepotismul, alegerile neraționale, imaginile promovate de media etc.). Deși nu ocupă un loc central în viața lor (arătat în multe studii), prezenta cercetare arată că ei au interes pentru civism și democrație și sunt în faza exploratorie, a cunoașterii și experimentării.

Cei mai mulți tineri consideră că inițierea în sfera educației civice este importantă pentru formarea ca adulți valoroși în societate. Ei prezintă interes pentru o serie dintre problemele sociale, corelate cu vârsta lor și cu stadiul achizițiilor sociale.

Temele cu nivel ridicat de interes pentru tinerii chestionați, relevate de acest studiu, sunt: toleranța în societate, atitudini față de probleme publice controversate, societatea civilă (structură, rol, organizații civice, alegerea reprezentanților și exercitarea drepturilor și responsabilităților într-o societate democratică). Acestea sunt zonele în care ei sunt sensibili și spre care își îndreaptă atenția în procesul de formare a unei atitudini civice, își recunosc rolul în societate și sunt orientați spre viitor.

Prin raportare la societatea românească constituită din cetățeni cu valori civice, tinerii s-au arătat preocupați de problemele legate de democrație (drepturi și responsabilități și, alegerea reprezentanților, devotamentul conducătorului și implicarea tinerilor), ei reclamă intervenție în zona conduitei indivizilor în spațiul public (stilul de viață și importanța bunului simț), cer disciplină și respectarea legilor, semnalează tarele societății românești precum: prostituția, corupția, lipsa bunelor maniere, presa de slabă calitate etc. Ei vor ca aceste probleme să se diminueze și să-și reducă amprenta în societate, un ideal care influențează conturarea unor principii și valori în rândul acestei categorii sociale. Procentul ridicat de răspunsuri venite pentru semnalarea acestor teme (72,65% dintre respondenți) arată că tinerii sunt foarte atenți la evoluția politică și socială a societății noastre.

Majoritatea tinerilor se percep ca având un rol de jucat în societate și, ca urmare, ei trebuie să se implice în mare măsură. Din grupul investigat, 94% dintre tineri își recunosc importanța poziției lor în societate. Este un prim pas către cea treaptă de evaluare a implicării: mă privește pe mine, ne privește pe toți.

Preferințele de implicare ale tinerilor chestionați, identificate prin acest studiu, sunt pentru: *dezbateri publice* (discuții pe o temă în prezența unui public) – în topul preferințelor, *exerciții și simulări în clasă/în afara clasei*, acestea fiind

tipuri de acțiuni prin care tinerii învață și exersează abilități de comunicare și de transmiterea a mesajelor către spațiul public (sunt conștienți că trebuie să exerseze mai întâi, ca apoi să acționeze). *Acțiunile de ajutorare* (donații, îngrijire persoane, muncă voluntară etc.) sunt forme de implicare preferate rezultate poate și ca o consecință a unui exercițiu public manifestat până acum la nivelul societății dar și ca o recunoaștere a unor probleme cu care se confruntă comunitatea și față de care ei au capacitatea de a se implica. Tinerii mai sunt atrași de ideea de a se implica prin *acțiuni de lobby* (*prin mesaje scrise, campanii media, întâlniri față în față, implicarea organizațiilor*) dorind sensibilizarea unor domenii prin utilizarea canalelor de comunicare. Elevii din licee vor să comunice, vor să transmită semnale, nefiind încă pregătiți să acționeze, preocupările lor fiind orientate spre un viitor într-o profesie.

Percepția înființării unui club de educație civică în cadrul liceului în care studiază este favorabilă, elevii investigați considerând că este benefic pentru elevi ca un astfel de club să existe. Ei recunosc importanța pe care o va juca în planul dezvoltării lor ca cetățeni cu drepturi și responsabilități și ar fi dispuși să se implice în diferite acțiuni de dezvoltare a simțului civic.

Aproape trei sferturi dintre tineri doresc să participe la acțiuni organizate în cadrul unui club de implicare civică considerând că este o oportunitate de a învăța, experimenta și de a se dezvolta. Acțiunile civice ar reprezenta experiențe plăcute și/sau interesante, care permit trăirea sentimentului utilitate în societate.

Activitățile pe care ar dori să le desfășoare în cadrul clubului de educație civică din liceu sunt de forma dezbaterilor publice/discuții libere pe teme civice, acțiuni de solidaritate (de ajutorare), acțiuni sportive și acțiuni artistice.

Oferirea informațiilor într-un domeniu crește gradul de atractivitate. Prin prisma acestei afirmații, studiul arată că în măsura în care programa școlară a oferit informații legate de educație civică (despre cetățenie, democrație, societate etc.), tinerii au instrumente minime prin care să exploreze lumea și mai ales să se exprime. Elevii de liceu analizați în acest studiu arată că sunt într-un frumos proces de construire a unei culturi civice, că au un nivel ridicat de sensibilitate față de problemele societății și că recunosc importanța educării în zona civică.

BIBLIOGRAFIE

- Almond, G. A., Verba, S., *Cultura civică. Atitudini politice și democrație în cinci națiuni*, București, CEU Press și Du Style, 1996.
- Dâncu, V. S., *O Românie interioară*, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2013.
- Dincă, M., *Adolescenți într-o societate în schimbare*, București, Editura Paideia, 2004.
- Ernst-Vintilă, A., Rolul implicării în exprimarea gândirii sociale cu privire la riscuri, în Rouquette, M.-L. (coord.), *Gândirea socială. Perspective fundamentale și cercetări aplicate*, Iași, Editura Polirom, 2010.
- Hatos, A., Lideri, participanți și pasivi: resurse individuale pentru participarea comunitară, în Zamfir, C., Stoica, L. (coord.), *O nouă provocare: Dezvoltarea socială*, Iași, Editura Polirom, 2006.

- Lazăr, M., Cetățenia în configurarea spațiului social al tinerilor din România, în Plăeșu, A. (coord.), *Cetățenia și participarea la viața politică a tinerilor din România (studiu)*, Institutul de Științe ale Educației, 2011, disponibil online la http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2011/08/Cetatenia_final-2011.pdf.
- Neacșu, I., *Pedagogie socială. Valori, comportamente, experiențe, strategii*, București, Editura Universitară, 2010.
- Nedelcu, E., *Democrația și cultura civică. Cultura civică în România*, București, Editura Paideia, 2000.
- Petre, I., *Valori, norme, atitudini morale și civice în rândul tineretului*, în „Revista Română de Sociologie”, an XIII, nr. 1–2, 2002, pp. 71–84, disponibil online la <http://revista.acadsudest.ro/pdf-uri/nr.1-2-2002/IOANA%20PETRE%20art5.pdf>.
- Sandu, D., Stoica, C. A., Umbreș, R., *Tinerii în România, griji, aspirații, atitudini, stil de viață*, Centrul de Sociologie Urbană și Regională-CURS, pentru Friedrich-Ebert stiftung România (FES), București, 2014, disponibil online la http://www.fes.ro/media/2014_news/Raport-FES-Tineri_in_Romania.pdf.
- Strâmbeanu, M., *Implicarea civică a tinerilor din România*, în „Revista Calitatea Vieții”, nr. 3–4, 2005, pp. 231–251.
- Șchiopu, U., Verza, E., *Psihologia vârstelor*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1994.
- Tâmaș, S., *Dicționar politic. Instituțiile democrației și cultura civică*, București, Editura Academiei Române, 1993.
- *** *Atitudini civice și implicarea tineretului în viața social-politică*, IMAS, 2011, disponibil online la http://www.politicipublice.ro/uploads/atitudini_civice.pdf.

The topic of civic participation of young people (especially those who do not yet have the ability to express by vote and who are still attending high school) is of real interest to any society. This research reveals the young people's vision of civic education and civic involvement, focusing on identifying civic education topics of interest to students, identifying civic engagement methods agreed by students, and exploring the perception of setting up a civic engagement club in high schools to practice civic conduct skills.

The study found that as young people receive a minimum of information about civic education, they become receptive to what is happening around them. They are concerned with topics such as tolerance in society, attitudes to controversial public issues, civil society, civic organizations, election of representatives, and the exercise of rights and responsibilities in a democratic society. At the same time, young people's preferences were identified, focusing on their attraction by public debates, classroom/ outside classroom exercises and simulations, lobbying and relief actions. Consequently, young people accept the idea of setting up a civic education club in school and recognize the importance in their development as citizens with rights and responsibilities, and would be willing to engage in different actions to develop civic sense.

Keywords: young people, civic participation, civic education, civic actions.

Primit: 16.08.2017

Acceptat: 14.09.2017